

Abstrakt v českém jazyce

Tato práce si klade za cíl popsat stav a problémy právních institutů týkajících se zajišťování věcí a obecně majetku v současné právní úpravě trestního práva v České republice. Zabývá se jak teoretickými, tak i praktickými stránkami této právní problematiky a podává i výklad jejího historického vývoje. Celá práce je proto zaměřena na rozbor využitelnosti jednotlivých procesních institutů při zajišťování konkrétních věcí, přičemž komparuje právní předpisy civilního práva, ve kterých jsou definovány pojmy věci, pohledávky a jiných složek majetku osob, s předpisy trestního práva, které ne vždy respektují tuto civilně právní problematiku. Autor se vyjadřuje k jednotlivým způsobům zajištění i k potřebě rozlišování mezi důvody zajištění, neboť samotné využití těchto procesních institutů je vždy navázáno na následnou realizaci zajištění tak, aby splnilo účel trestního řízení. K zajišťování věcí totiž dochází z různých důvodů, ať už jde o důkazní funkci zajištěných věcí, reparační funkci zajištěných věcí, tedy jejich vrácení poškozenému, nebo i funkci odčerpávání výnosů z trestné činnosti.

V textu práce rozčleněné do několika kapitol se autor vyjadřuje ke všem aktuálně platným a účinným zajišťovacím institutům i k souvislostem s jinými právními předpisy. Po krátkém úvodu je ve druhé kapitole pojednáváno o samotném pojmu zajištění věci a rozebrána ediční povinnost osob podléhajících jurisdikci České republiky. V následující třetí kapitole je rozebrán historický vývoj zajišťování i dosavadní právní předpisy týkající se zajištění, a to od nejstarších dob po posledních změn platných a účinných právních předpisů, které byly často a zásadním způsobem měněny, ne vždy však ku prospěchu věci.

Ve čtvrté kapitole jsou rozebírána ústavně právní pravidla a mezinárodní závazky České republiky, týkajících se zajišťování věcí a poukázáno na souvislosti zajišťování s ochranou základních lidských práv a svobod.

V páté kapitole autor popisuje a podrobně rozebírá aktuální právní úpravu zajišťování, a to jak je upraveno v základním procesním předpise, tedy zákonu č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. U jednotlivých procesních institutů upravujících zajištění se zabývá jak zákonným vymezením těchto institutů, tak i praktickými problémy a nejasnostmi při jejich aplikaci. Ve zvláštních podkapitolách jsou tedy rozebrány právní instituty zajištění nároku poškozeného (§ 47 a násl.), vydání a odnětí věci (§ 78 a násl.), zajištění nástrojů a výnosů trestné

činnosti a náhradní hodnoty za ně a další nakládání s nimi (§ 79a a násl.), zadržení, otevření a záměna zásilky (§ 86 a násl.), zajištění výkonu peněžitého trestu (§ 344a a násl.), zajištění výkonu trestu propadnutí majetku (§ 347 a násl.) a zajištění výkonu zabránění části majetku (§ 358 a násl.).

V následující šesté kapitole autor popisuje otázky zajišťování majetku upravené ve vedlejších trestně právních předpisech, které jako speciální předpisy upravují určité dílčí oblasti trestního práva. Jedná se zejména o zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů.

Sedmá kapitola je zaměřena na výklad o zákonu č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, včetně rozboru problematiky správy zajištěného majetku z hlediska praxe.

V následující osmé kapitole práce je učiněn krátký exkurz do práva Velké Británie, Německa a Polska se zaměřením na právní úpravu zajišťování věci v těchto zemích a pozitivní i negativní rozdíly mezi procesními pravidly uplatňovanými v těchto zemích i v České republice.

Devátá kapitola je závěrem celé práce, a autor v ní reaguje na zjištěné problémy a otázky při zajišťování majetku. Navrhuje také konkrétní legislativní změny a úpravy postupů orgánů činných v trestním řízení. V praxi shledává autor řadu problémů při využití aktuálně účinných právních norem, a to jak při aplikaci obstarávání důkazů, a tedy zajišťování tzv. věcí doličných, tak i při odčerpávání výnosů z trestné činnosti, či zajišťování majetku pro případnou reparaci nároků poškozených. Za hlavní problémy považuje skutečnost, že zajištění jako právní institut dle české právní úpravy nepůsobí tzv. erga omnes, ale konkrétní úkony při zajišťování majetku směřují jen vůči osobě, které je majetek zajišťován. Kritizována je také roztržitost právní úpravy. Největší důraz je však kladen na problémy spojené s průniky současné trestněprávní úpravy zajišťování majetku a věcí s úpravou občanského práva a insolvenčního práva. Zákodárce nedostatečně řeší případy souběhu vedení insolvenčního řízení a potřeby zajištění věcí a majetku, zejména při zajištění z důvodů odčerpání výnosů z trestné činnosti nebo náhrady škody, nemajetkové újmy, či vydání bezdůvodného obohacení poškozenému

v trestním řízení. Stejně výkladové problémy způsobuje i právní nastavení manželského majetkového práva, kdy institut společného jmění manželů mnohdy brání realizaci účelu zajištění v trestním řízení. Za řešení považuje autor práce pouze legislativní změnu s akcentací postavení poškozeného i státu v uvedených řízeních.